

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2021-03-22 kl. 15:00-15:10
Plats	Distans via Teams
Beslutande ledamöter	Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande) Roko Kursar (L) (1:e vice ordförande) Torbjörn Tegnhammar (M) (2:e vice ordförande)
Övriga närvarande	Andreas Norbrant (Stadsdirektör) Tomas Barring (Chefsjurist) Anna-Lena Alnerud (Sekreterare)
Utses att justera	Torbjörn Tegnhammar
Justeringen	2021-03-30
Protokollet omfattar	§142

Underskrifter

Sekreterare	
	Anna-Lena Alnerud	
Ordförande
	Katrin Stjernfeldt Jammeh	
Justerande
	Torbjörn Tegnhammar	

§ 142 Åtgärdsprogrammet för havsmiljön: Årlig rapportering 2020 av ÅPH 23

STK-2021-44

Sammanfattning

Miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och fastighets- och gatukontoret har inkommit med ett gemensamt svar på stadskontorets begäran att återrapportera förvaltningarnas verksamhet under 2020 inom åtgärdsprogrammet för havsmiljö avseende åtgärd nr 23, ÅPH 23.

Åtgärdsprogrammet för havsmiljö följer av havsmiljöförordningen och är ett viktigt verktyg för att uppnå en god havsmiljö i Sverige såväl som för att nå många av landets miljökvalitetsmål. Åtgärd nr 23 handlar om avfallshantering där kommuner har det övergripande ansvaret att identifiera och belysa hur avfallshantering kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp. I sitt gemensamma svar konstaterar förvaltningarna att Malmö stads åtaganden gentemot ÅPH 23 är uppfyllda genom framtagandet av Kretsloppsplanen och det målarbete som skett inom ramen för detta styrdokument. Detta har återrapporterats till Havs- och vattenmyndigheten.

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förvaltningarnas återrapportering med bedömningen att Malmö stad infriat sina åtagande vad gäller ÅPH 23.

Beslutet skickas till

Miljöförvaltningen
Fastighet- och gatukontoret
Stadsbyggnadskontoret

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210322 Åtgärdsprogrammet för havsmiljön: Årlig rapportering 2020 av ÅPH 23
- Åtgärdsprogrammet för havsmiljön: Årlig rapportering 2020 av ÅPH 23
- Faktablad nr 23, ÅPH 23
- Remissvar från fastighets- och gatukontoret
- Remissvar från stadsbyggnadskontoret
- Remissvar från miljöförvaltningen

Datum
2021-03-11
Vår referens
Joakim Iveroth
Strateg
joakim.iveroth@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Åtgärdsprogrammet för havsmiljön: Årlig rapportering 2020 av ÅPH 23 STK-2021-44

Sammanfattning

Miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och fastighets- och gatukontoret har inkommit med ett gemensamt svar på stadskontorets begäran att återrapporera förvaltningarnas verksamhet under 2020 inom åtgärdsprogrammet för havsmiljö avseende åtgärd nr 23, ÅPH 23.

Åtgärdsprogrammet för havsmiljö följer av havsmiljöförordningen och är ett viktigt verktyg för att uppnå en god havsmiljö i Sverige såväl som för att nå många av landets miljö kvalitetsmål. Åtgärd nr 23 handlar om avfallshantering där kommuner har det övergripande ansvaret att identifiera och belysa hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp. I sitt gemensamma svar konstaterar förvaltningarna att Malmö stads åtaganden gentemot ÅPH 23 är uppfyllda genom framtagandet av Kretsloppsplanen och det målarbete som skett inom ramen för detta styrdokument. Detta har återrapporats till Havs- och vattenmyndigheten.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förvaltningarnas återrapporering med bedömningen att Malmö stad infriat sina åtagande vad gäller ÅPH 23.

Beslutsunderlag

- Åtgärdsprogrammet för havsmiljön: Årlig rapportering 2020 av ÅPH 23
- Faktablad nr 23, ÅPH 23
- Remissvar från stadsbyggnadskontoret
- Remissvar från fastighets- och gatukontoret
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210322 Åtgärdsprogrammet för havsmiljön: Årlig rapportering 2020 av ÅPH 23
- Remissvar från miljöförvaltningen

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-03-22

Beslutet skickas till

Miljöförvaltningen
Fastighet- och gatukontoret

Stadsbyggnadskontoret

Ärendet

Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram ett åtgärdsprogram för havsmiljön (ÅPH) för Nordsjön och Östersjön. ÅPH har tagits fram enligt havsmiljöförordningen, som är det svenska genomförandet av EU:s havsmiljödirektiv. Åtgärdsprogrammet för havsmiljön anger vilka åtgärder som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för havet ska kunna följas för att god havsmiljö ska uppnås på sikt. Åtgärdsprogrammet innehåller 32 åtgärder som är riktade till myndigheter och kommuner. Sveriges kommuner har det övergripande ansvaret för genomförandet av ÅPH 23. Åtgärd nr 23 anger att kommuner, *vid revidering av de kommunala avfallsplanerna, ska identifiera och belysa hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp samt sätta upp målsättningar för ett sådant arbete.* Åtgärden omfattar kustkommuner såväl som inlandskommuner som genomkorsas av vattendrag som leder ut till kusten.

Bakgrunden till ÅPH 23 är att en dominerande del av det skräp som återfinns i den marina miljön kommer från landbaserade källor varför avfallshanteringens påverkan på marint skräp behöver belysas. Genom att belysa vilka kommunala källor som finns till marint skräp och hur man kan arbeta för att förebygga dem samt sätta upp målsättningar för detta arbete kan kommunerna bidra till minskade mängder marint skräp och till att miljö kvalitetsmål uppnås.

Fastighets- och gatukontoret, stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen har genom förvaltningsremiss från stadskontoret fått i uppdrag att återrapportera sin verksamhet inom åtgärdsprogrammet för havsmiljö avseende åtgärd nr 23, ÅPH 23. Ett gemensamt yttrande har tagits fram av förvaltningarna.

Förvaltningarnas återrapportering

VA SYD har ansvar för att ta fram en avfallsplan och att samordna uppföljningen för Burlövs kommun och Malmö stad. Men ansvaret för att arbeta mot planens mål och åtgärder är ett gemensamt arbete inom kommunerna och för andra aktörer som är aktiva inom kommunen.

Malmö stad har under 2020 arbetat med att ta fram en ny avfallsplan, benämnd kretsloppsplanen, och i stadens nya avfallsplan fört in mål angående marint skräp. För att stärka den övergripande visionen med att uppnå ett klimatneutralt avfallssystem, där avfall ses som en resurs, kallas nu därför tidigare avfallsplanen för kretsloppsplan. Med detta förtydligas att det inte bara är en plan för avfallshanteringen i kommunerna, utan en plan för hur alla på bästa sätt förebygger avfall och tar hand om våra resurser i ett kretslopp många gånger innan det blir avfall. Kretsloppsplanen var på samråd under mars 2020 och antogs av Kommunfullmäktige i Malmö stad 2020-12-22.

Kretsloppsplanen är ett överordnat styrdokument för Burlövs kommun och Malmö stad som anger färdplanen mot ett klimatneutralt avfallssystem och hur kommunerna avser att uppfylla nationella, regionala och lokala mål inom avfallsområdet. Målen kommer att integreras i de olika nämndernas verksamhetsplaner. Kretsloppsplanen riktar sig internt till Burlövs kommun och Malmö stad samt till invånare, verksamheter och övriga aktörer inom kommungränserna. Den gemensamma visionen för kretsloppsplanen är att avfallssystemet i Burlövs kommun och Malmö stad ska bli klimatneutralt. Visionen är utmanande men samtidigt visar den på ett samhälle i balans. Stora utmaningar och hinder ligger i lösningar kring invanda beteenden och normer.

Kretsloppsplanen innehåller fyra målområden och tio mål. Till varje mål finns det beskrivet åt-

gärder samt ansvariga aktörer som är särskilt viktiga för att uppnå målen. Åtgärderna är inte detaljerade eller tidsatta vilket, innebär att de kontinuerligt måste utvecklas i de handlingsplaner som tas fram gemensamt av VA SYD och kommunernas förvaltningar. Kretsloppsplanens mål 3.2 *Antalet skräp på land och vid vatten ska vara 50 procent färre år 2030* identifierar och belyser hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp samt sätter upp målsättningar för ett sådant arbete. Genom detta målarbete anser miljöförvaltningen, fastighets- och gatukontoret och stadsbyggnadskontoret att Malmö stad införlivat leverans mot ÅPH 23.

Stadskontorets bedömning

Stadskontorets delar de tre förvaltningarnas bedömning att Malmö stad har uppfyllt sitt åtagande gentemot ÅPH 23. Stadskontoret kommer också återrapportera stadens genomförande till Havs- och vattenmyndigheten.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör

Faktablad nr 23, ÅPH 23, Kommunerna. Kod: BALSE-023; ANSSE-023

Åtgärd	att vid revidering av de kommunala avfallsplanerna identifiera och belysa hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp samt sätta upp målsättningar för ett sådant arbete.
Motivering	En dominerande del av det skräp som återfinns i den marina miljön kommer från landbaserade källor varför avfallshanteringens påverkan på marint skräp behöver belysas. Genom att belysa vilka kommunala källor som finns till marint skräp och hur man kan arbeta för att förebygga dem samt sätta upp målsättningar för detta arbete kan kommunerna bidra till minskade mängder marint skräp och till att miljö kvalitetsnorm D.4 kan följas.
Miljö kvalitetsnorm	D.4 (HVMFS 2012:18, bilaga 3)
Genomförande	<p>Kommunerna har det övergripande ansvaret.</p> <p>Naturvårdsverket håller på att revidera föreskrifterna om innehållet i kommunal avfallsplan. Revideringen planeras bli klar våren 2016. Vägledning om kommunal avfallsplanering behöver tas fram i samband med revideringen.</p> <p>Avfallshanteringens påverkan på marint skräp behöver belysas. I samband med revidering av de kommunala avfallsplanerna ska därför kommunens möjligheter att påverka och minska uppkomsten av marint skräp belysas.</p> <p>Genom att belysa vilka kommunala källor som finns till marint skräp och hur man kan arbeta för att förebygga dem samt sätta upp målsättningar för detta arbete kan kommunerna bidra till minskade mängder marint skräp. Arbetet kan exempelvis ske genom utbildningsinsatser till dem som arbetar med avfallshandling, mer frekvent tömning av soptunnor i utsatt läge, utökade krav vid anläggning av återvinningsstationer eller genom att anlägga partikelfällor för att förhindra att mikrokräp når dagvattenbrunnar.</p> <p>Revidering av de kommunala avfallsplanerna kan starta 2016, arbetet enligt planerna kan pågå till 2021.</p>
Lagstiftning/regelverk	Enligt 15 kap. 11 § miljöbalken och avfallsförordning (2011:927) ska kommunerna ta fram avfallsplaner med uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.
Miljömål	Hav i balans samt levande kust och skärgård. God bebyggd miljö.
Bakgrund	<p>En dominerande del av det skräp som globalt återfinns i den marina miljön kommer från landbaserade källor , också i Sverige (särskilt Östersjön, MARLIN 2013) och på stadsnära stränder (Håll Sverige Rent 2014). Mängden skräp från havsbaserade källor är högre på oexploaterade stränder, särskilt längs med Bohuskusten (Svärd, B 2013a). Marint skräp kan komma direkt från besökare på stränder, men ofta också genom brister i avfallshandling på land och via vattendrag (EU-TSGML 2011), varför avfallshandlingens betydelse för uppkomsten av marint skräp behöver belysas.</p> <p>Den nationella avfallsplanen (Naturvårdsverket 2012) och avfallsbyggande programmet styr inriktningen på avfallsarbetet på Naturvårdsverket och är vägledande för avfallsarbetet för andra aktörer inom avfallsområdet. Dessa styrdokument är bland annat vägledande för kommunernas avfallsplaner. Enligt miljöbalken ska kommunerna ta fram avfallsplaner med uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.</p> <p>Det finns behov av att i både nationella och kommunala planer och program visa på att det finns en koppling mellan avfallshandling och marint skräp.</p> <p>Problematiken kring marint avfall kan se mycket olika ut för olika kommuner, varför det finns ett behov av att varje kommun gör en analys av problemets omfattning och eventuella lösningar för just den kommunen. Detta gäller inte endast kommuner längs kusten, utan också kommuner som genomkorsas av vattendrag som leder ut till kusten, eftersom vattendrag kan vara viktiga vägar för transport av avfall (EU-TSGML 2011).</p>
Geografisk omfattning	Nationellt, främst kust. Nordsjön och Östersjön
Koordinering EU-direktiv	I EU kommissionens tidigare meddelande om cirkulär ekonomi, COM (2014) , föreslogs ett mål för att minska den marina nedskräpningen med 30 procent fram till 2020 för de tio vanligaste skräpföremålen som hittas på stränderna samt för

fiskeutrustning som hittats till havs. Vidare lämnades förslag till ändring av bland annat Avfallsdirektivet (bilaga 1 till COM 2014) där nedskräpning föreslogs ingå i de nationella avfallsplanerna (sker redan i Sverige) och producentansvaret föreslogs utökas till att också omfatta ledet efter konsumentledet i form av förebyggande arbete och skräpplockaktiviteter. Den nya EU-kommission som tillträdde efter EU-valet 2014 drog tillbaka de lagstiftningsförslag som ingick i paketet om cirkulär ekonomi och ska återkomma med nya förslag i slutet av 2015.

Regional koordinering

Ospar (Nordostatlanten) har i juni 2014 beslutat om en regional aktionsplan mot marint skräp i Nordostatlanten, i denna plan lyfts i bilaga 2, åtgärd 67 behovet av att införa en koppling till marint skräp i ländernas nationella avfallsförebyggande program och avfallsplaner, vidare listas i åtgärd 35, 68 och 70 olika typer av styrmedel som kan användas för att minska uppkomsten av marint skräp (Ospar 2014).

Helcom (Östersjön) har i mars 2015 antagit en regional aktionsplan mot marint skräp. Även denna plan innehåller åtgärder, på både regional (åtgärd RL1) och nationell (åtgärd NL1) nivå, som handlar om att tydliggöra kopplingen mellan avfallshandling och marint skräp i ländernas nationella och lokala avfallsplaner och program.

Bieffekter

Möjliga positiva bieffekter:

Denna åtgärd baseras på antagandet att det ofta finns en koppling mellan nedskräpning på land och mängden avfall i den marina miljön. Att inkludera ett strategiskt tänkande kring marint avfall kan därför också bidra till att nedskräpningen på land minskar.

Att inkludera marint skräp i avfallsplanerna kan initialt bli dyrt för kommunerna, men detta kan delvis motverkas av att kostnaderna för renhållning och städning av stränder kan minska. Det finns också en kostnad av förekomsten av marint avfall, för till exempel, besöksnäring, jordbruk och fiske (Mouat, J. et al. 2010). Att ta hänsyn till problemet med marint avfall i kommunens planering bör vara positivt för sådana näringar. Minskade mängder marint skräp får också positiva effekter för djurlivet. En bättre avfallshandling där resurser såsom plast omhändertas på ett effektivt sätt bidrar också till ett mer resurseffektivt samhälle och kan i förlängningen bidra till en minskad klimatpåverkan.

Möjliga negativa bieffekter:

Varje ytterligare analys som läggs på kommunerna kommer att ta tid/resurser från de nuvarande uppgifterna. Marint skräp är dock en viktig miljöfråga, som inte självklart är med i kommunala analyser idag, vilket försvarar att kommunerna åläggs även denna uppgift.

Samhällsekonomiska konsekvenser

Kostnads-nyttoanalys och kostnadseffektivitet har analyserats, se kapitlet Samhällsekonomiska konsekvenser av åtgärdsprogrammet